

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSION

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 12. december 1978

om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85
(IV/29.430 — Kawasaki)

(Den engelske og den tyske tekst er de eneste autentiske)

(79/68/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 85,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962⁽¹⁾, særlig artikel 3 og 15,

under henvisning til den begæring, som fru M. Putz, Deurne, Belgien, fremsatte den 17. juni 1977 i henhold til artikel 3, stk. 2, litra b), i forordning nr. 17,

under henvisning til Kommissionens afgørelse af 20. juni 1977 om indledning af en procedure imod Kawasaki (UK) Ltd og Kawasaki Motoren GmbH,

efter høring af Kawasaki Motors (UK) Ltd og Kawasaki Motoren GmbH i henhold til artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 17, og forordning nr. 99/63/EØF⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse af 20. juni 1978 fra Det rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, indhentet i henhold til artikel 10 i forordning nr. 17, og

ud fra følgende betragtninger:

I. DE FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

1. Gennem et net af autoriserede forhandlere i Det forenede Kongerige varetager Kawasaki Motors (UK)

⁽¹⁾ EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.

⁽²⁾ EFT nr. 127 af 20. 8. 1963, s. 2268/63.

forhandlingen af motorcykler og dertil hørende reservedele og tilbehør, der fremstilles i Japan og leveres af moderselskabet Kawasaki Heavy Industries Ltd, Akashi-City, Japan, og dets datterselskaber. Denne opgave varetages i Forbundsrepublikken Tyskland og Vestberlin af et andet datterselskab, der ejes 100 % af Kawasaki Heavy Industries Ltd, nemlig Kawasaki Motoren GmbH.

Aftalen

2. Enhver Kawasaki-forhandler i Det forenede Kongerige skal med Kawasaki Motors (UK) Ltd indgå en aftale, der betegnes som »Kawasaki Motor Cycle Authorised Dealer Sales and Service Agreement« (herafter benævnt »aftalen«). Disse Kawasaki-forhandlere er detailhandlere, mens Kawasaki Motors (UK) selv fungerer som grossist.

3. Ifølge aftalen har forhandleren ret til at sælge Kawasaki-motorcykler og dertil hørende reservedele og tilbehør. For tiden er der ca. 80 forhandlere i Det forenede Kongerige.

4. § 3, nr. v), i aftalen indeholder følgende bestemmelse:

»Så længe denne aftale er i kraft, forpligter forhandleren sig til ikke at levere varer med henblik på eksport fra Det forenede Kongerige uden forudgående skriftlig tilladelse fra grossisten«.

5. § 8, nr. vii), indeholder følgende bestemmelse:

»Forhandleren må hverken direkte eller indirekte levere nye Kawasaki-motorcykler ... til tredjemand (bortset fra en kunde i detaileddet, som nyder almindelige tillid eller en autoriseret Kawasaki-forhandler) med henblik på videresalg uden forudgående skriftlig tilladelse fra grossisten« (Kawasaki).

6. De gældende aftaler, hvoraf de fleste blev indgået den 1. oktober 1976, udløber den 30. september 1978. En række tilsvarende aftaler blev indgået i 1975. Den første af disse blev indgået den 28. maj 1975 og indeholdt i § 2, nr. v), det samme forbud mod eksport som i § 3, nr. v), i de gældende aftaler, som afløste aftalerne fra 1975.

Håndhævelse af eksportforbudet

7. I en rundskrivelse af 27. april 1976 fra Kawasaki Motors (UK) blev det kraftigt understreget, at Kawasaki-forhandlerne skulle overholde eksportforbudet, idet skrivelsen indeholdt følgende passus:

»for ikke at skade andre oversøiske Kawasaki-forhandlere henleder vi Deres opmærksomhed på § 2, nr. v), i aftalen af 1976« (dvs. eksportforbudet).

8. Overholdelse af eksportforbudet søgtes igen opnået på et møde med forhandlerne, der var indkaldt af Kawasaki Motors (UK) og som blev afholdt den 27. oktober 1976 med deltagelse af bestyrelsesmedlemmerne hos Kawasaki Motoren GmbH. I den rundskrivelse af 4. november 1976 fra Kawasaki Motors (UK) til alle forhandlere anførtes:

9. »Der har været fremsat adskillige anmodninger til alle Kawasaki-forhandlere om, at de skal afholde sig fra at reeksportere motorcykler fra Det forenede Kongerige, og dette emne blev i særlig grad behandlet på forhandlermødet for 1977, der blev afholdt den 27. oktober 1976 ...

... Vi har til stadighed anmodet alle Kawasaki-forhandlere om ikke at reeksportere ...«

10. I skrivelsen fik forhandlerne endvidere ordre til ikke at levere Kawasaki-produkter med henblik på eksport med den begrundelse, at dette ville medføre »en underminering af de autoriserede Kawasaki-forhandleres tillid og gunstige stilling på andre markeder«. I sidste afsnit af denne skrivelse anførtes:

»Alle Kawasaki-forhandlere må erklære sig enige i, at vi hverken kan tolerere eller tillade denne åbenlyse tilsidesættelse af anmodninger om ikke at reeksportere Kawasaki-motorcykler«.

11. I endnu en rundskrivelse fra Kawasaki Motors (UK) af 18. januar 1977 fik Kawasaki-forhandlerne igen ordre til ikke at reeksportere og blev anmodet om at underrette Kawasaki Motors (UK), hvis de eventuelt havde mistanke om, at der fandt reeksport sted. Det pågældende afsnit i skrivelsen lyder således:

12. »Kawasaki Motors (UK) Limited vil ikke længere tolerere mindretallet, og hermed mener vi de par forhandlere, som stadig ønsker at gå deres egne veje. Husk på, at det er Deres penge, der er investeret, og at alle oplysninger, De kan give os, og som vil gøre det muligt for os at træffe forholdsregler over for disse forhandlere, vil blive værdsat af de andre forhandlere«.

13. I en rundskrivelse af 1. februar 1977 anmodede Kawasaki Motors (UK) nogle af forhandlerne om oplysninger om en forespørgsel fra en selvstændig importør i Tyskland om køb af tre Kawasaki-motorcykler af typen Z 1000.

14. Disse foranstaltninger blev truffet af Kawasaki Motors (UK) som følge af klager fra Kawasaki Motoren GmbH over parallelimport af Kawasaki-motorcykler til Forbundsrepublikken Tyskland. Dette belyses ved følgende faktiske omstændigheder.

15. Kawasaki Motoren GmbH underrettede ved telex af 13. maj 1976 Kawasaki Motors (UK) om parallelimport af fire motorcykler af typen Z 900 og anmodede om »bistand i denne sag«.

16. Kawasaki-Motors (UK) svarede ved telex af 24. august 1976:

»Vi har allerede truffet forholdsregler og finder det meget beklageligt, at denne parallelimport fortsætter«.

Kawasaki Motors (UK) anmodede Kawasaki Motoren GmbH om at angive de pågældende motorcyklers chassis- og motornummer samt navnet på den Kawasaki-forhandler i Det forenede Kongerige, der leverer disse.

17. Kawasaki Motoren GmbH fremsatte den 1. november 1976 og den 14. december 1976 yderligere klager til Kawasaki Motors (UK) over parallelimport af Kawasaki-motorcykler. I telex af 14. december 1976 anførtes:

18. »I området Saarbrücken og Kaiserslautern er der på ny dukket mange sort importerede motorcykler op.

Firmaet Erkel, Kaiserslautern, tilbyder ca. 5-7 motorcykler af typen Z 1000.

Prisen på Z 1000 er 7 500 DM inkl. afgift og fragt. (KMG's pris på Z 1000 er 9 000)«.

19. Ved telex af 28. januar 1977 fremsatte Kawasaki Motoren GmbH følgende anmodning til Kawasaki Motors (UK):

»De bedes venligst kontrollere følgende chassisnumre: Z 1000 (der blev anført fire numre). Såfremt disse motorcykler blev leveret til England, bedes De finde frem til forhandleren«.

20. En lignende anmodning blev fremsat af Kawasaki Motoren GmbH ved telex af 16. februar 1977:

»De bedes undersøge hvorfra i Storbritannien følgende motorcykler af typen Z 1000 blev leveret«.

21. Dernæst følger en liste over 10 chassisnumre. En kopi af det telex, som Kawasaki Motors (UK) har forelagt Kommissionen, indeholder ordene »A. Willis vil give underretning«. A. Willis var på det pågældende tidspunkt salgschef for Kawasaki Motors (UK). Ud for otte af de anførte chassisnumre var angivet navnet på en Kawasaki-forhandler i Det forenede Kongerige.

22. Den 22. april 1977 sendte advokaterne for Kawasaki Motors (UK) en skrivelse til fire Kawasaki-forhandlere, hvori de hævdede, at forhandlerne havde overtrådt § 3, nr. v), ved at eksportere motorcykler fra Det forenede Kongerige, samtidig med at de krævede, at disse forhandlere forpligtede sig til ikke at foretage flere overtrædelser.

23. Tre af disse forhandlere var blevet afsløret på grundlag af de chassisnumre, der anførtes i telex af 16. februar 1977 fra Kawasaki Motoren.

24. Denne skrivelse af 22. april 1977 havde følgende ordlyd :

»Vi skriver til Dem på vegne vore klienter, Kawasaki Motors (UK) Ltd, i forbindelse med visse overtrædelser af § 3, nr. v), i Deres »Motor Cycle Authorised Dealer Sales and Service Agreement«, om hvilke vore klienter er blevet underrettet. Da den skade, som denne overtrædelse har forvoldt, ikke kan afhjælpes, har vore klienter ret til at bringe aftalen til ophør med 90 dages varsel i henhold til aftalens § 11, nr. i) og iii). Vore klienter har anmeldt denne aftale til Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og har sendt Kommissionen en kopi af denne skrivelse sammen med deres indsigelser.

25. Vore klienter har dog under disse omstændigheder valgt at se bort fra disse overtrædelser, men kræver, at De skriftligt forpligter Dem til ikke at foretage yderligere overtrædelse af aftalens § 3, nr. v), før

Kommissionen har truffet afgørelse om dette spørgsmål.

Begæringen

26. Klageren henvendte sig første gang til Kommissionen i marts 1977 og fremsatte senere en skriftlig klage den 17. juni 1977 og 11. august 1977. Klagen var begrundet med, at en Kawasaki-forhandler (Kawasaki Paddock Wood Ltd) afslog at levere en Kawasaki-motorcykel til klageren, fordi Kawasaki Motors (UK) ikke tillod, at forhandlerne solgte motorcykler til eksport, men dette blev afslået af Kawasaki-forhandleren, som henviste til aftalens udtrykkelige ordlyd.

27. I begæringen henvistes ligeledes til den betydelige forskel — efter sigende 30 % — mellem priserne i Det forenede Kongerige og Belgien for de samme motorcykler. Tallene i nedenstående tabel viser prisforskelle på mellem 11 og 30 %.

Prisforskelle på Kawasaki-motorcykler i EØF

28. Der var betydelige prisforskelle på Kawasaki-motorcykler i EØF's medlemsstater i den periode, hvor eksportforbudet var gældende. De priser, hvortil Kawasaki Motoren GmbH solgte motorcykler til sine forhandlere i Tyskland var i gennemsnit ca. 55 % højere end de priser, hvortil Kawasaki Motors (UK) solgte til sine forhandlere i Det forenede Kongerige, og de var ca. 25 % højere end de vejledende udsalgspriser, som Kawasaki Motors (UK) anvendte i Det forenede Kongerige.

I følgende tabel, hvis nøjagtighed Kawasaki Motors (UK) eller Kawasaki Motoren GmbH ikke bestred ved høringen, foretages en sammenligning mellem Kawasakis vejledende udsalgspriser for motorcykler i Det forenede Kongerige, Forbundsrepublikken Tyskland, Frankrig, Italien, Nederlandene og Belgien.

Vejledende udsalgspriser uden moms for Kawasaki-motorcykler i fjerde kvartal af 1976

	Det forenede Kongerige		Tyskland		Frankrig		Italien		Nederlandene		Belgien		SAMMENLIGNING UK pris = 100 Procentvis stigning i andre priser lagt til basisprisen på 100					
	£	RE	DM	RE	ffr.	RE	lire	RE	fl.	RE	bfr.	RE	UK	D	F	I	NL	B
Z 1 000	1 388,89	2 081	8 108	3 020			2 550 000	2 633	7 624	2 708			100	145		127	130	
Z 900	1 296,30	1 942			12 931	2 332	2 300 000	2 375	7 505	2 666	96 375	2 339	100		120	122	137	120
Z 750	967,59	1 449	5 856	2 181	11 726	2 115	1 765 000	1 823	5 738	2 038	66 000	1 602	100	151	146	126	141	111
Z 650	995,37	1 491	5 856	2 181			1 840 000	1 900	5 328	1 893			100	146		127	127	
Z 400	656,48	983	3 980	1 482			1 275 000	1 317	4 098	1 456	52 125	1 265	100	151		134	148	129
KH 400	684,26	1 025	4 054	1 506	7 463	1 346	1 330 000	1 374	4 016	1 427			100	147	131	134	139	
KH 250	554,63	831	3 470	1 292	6 749	1 217			3 114	1 106	44 625	1 083	100	155	146		133	130
KE 125	369,44	553	2 568	956	4 264	769	780 000	806	2 336	830			100	173	139	146	150	

Pariteter = den gennemsnitlige kurs for de europæiske regningsenheder oktober-december 1976.

Bemærkninger fremsat af Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH

29. Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH indrømmede i deres skriftlige indsigelser som svar på meddelelsen af klagepunkter samt ved høringen, at de havde overtrådt artikel 85, stk. 1, ved at indføre eksportforbudet og bistå ved håndhævelsen af dette.

30. Begge virksomheder fremførte dog det argument, at eksportforbudet kun forhindrede levering af Kawasaki-motorcykler til forhandlere, som ikke tilhørte Kawasakis forhandlernet inden for det fælles marked, og at Kommissionen i denne sag, såfremt der var blevet foretaget anmeldelse, ville have kunnet give dispensation i henhold til artikel 85, stk. 3, idet der henvistes til Kommissionens beslutning om BMW⁽¹⁾. Kawasaki Motors (UK) anførte endvidere, at eksportforbudet blev indført i tillid til en ekspertudtalelse afgivet af en uafhængig juridisk sagkyndig i maj 1975, og ifølge hvilken artikel 85, stk. 1, ikke ville kunne anvendes. Det blev derfor fremført, at der ikke burde pålægges bøde, end ikke symbolsk.

31. Disse argumenter blev afkræftet ved, at eksportforbudet var generelt og ikke var et forbud mod salg til ikke-autoriserede forhandlere. I rundskrivelserne fra Kawasaki Motors (UK) til dets forhandlere anførtes det ikke, at eksportforbudet var begrænset til salg til ikke-autoriserede forhandlere. Især var der i rundskrivelserne ingen henvisning til § 8, nr. vii).

32. Denne bestemmelse indeholdt et klart forbud mod salg til ikke-autoriserede forhandlere, mens den tillod salg til kunder i detailledet og Kawasaki-forhandlere. Indførelse af et eksportforbud foruden de i § 8, nr. vii), anførte restriktioner viser, at Kawasaki-forhandlere fik pålagt yderligere og mere generelle restriktioner. Alligevel støttede Kawasaki Motors (UK) sig i sine rundskrivelser ikke på § 8, nr. vii), men derimod på det eksportforbud, som indirekte indbefattede salg til kunder i detailledet og Kawasaki-forhandlere i andre medlemsstater.

33. Klagen viser, at salg til kunder i andre medlemsstater blev forhindret. Dokumenter, som Kawasaki Motors (UK) fremlagde ved høringen, omfattede breve af 28. april 1977 og 16. maj 1977 fra kunder i Nederlandene og Tyskland til en Kawasaki-forhandler (Bob Gollner Ltd), hvori forhandleren anmodedes om at levere en Kawasaki-motorcykel. Kawasaki-forhandleren videresendte disse breve til Kawasaki Motors (UK) og gav samtidig udtryk for, at den potentielle køber syntes at være »en ægte detailkunde«, men anførte dog: »i

betragtning af Deres anmodning om ikke at eksportere motorcykler, har vi ikke svaret«. Kawasaki Motors (UK) gav ikke forhandleren tilladelse til at eksportere, men svarede de potentielle købere direkte og foreslog, at de henvendte sig til deres lokale Kawasaki-forhandlere. Denne brevveksling viser eksportforbudets omfang. Bestemmelserne var de samme både før og efter anmeldelsen.

34. Med hensyn til salg fra Kawasaki-forhandlere i Det forenede Kongerige til Kawasaki-forhandlere i Tyskland anførte Kawasaki Motors (UK) ved høringen, at ingen Kawasaki-forhandler i Tyskland havde bestilt nogen motorcykel hos nogen Kawasaki-forhandler i Det forenede Kongerige.

35. Den omstændighed, at intet køb af den art har fundet sted, på trods af de store forskelle i grossistpriserne i Det forenede Kongerige og Tyskland og den dermed forbundne betydelige tilskyndelse, viser dels eksportforbudets generelle karakter og dels, at Kawasaki-forhandlerne forstod, at sådanne eksportsalg ikke måtte finde sted.

36. Det juridiske responsum, som Kawasaki Motors (UK) handlede i tillid til, gik ud på, at eksportforbudet potentielt påvirkede handlen mellem Det forenede Kongerige og andre medlemsstater, men at artikel 85, stk. 1, ikke fandt anvendelse, fordi aftalen ikke overskred omsætningsgrænserne i Kommissionens meddelelse vedrørende aftaler af ringe betydning⁽²⁾. Sidste del af dette responsum var forkert, som også senere erkendt af Kawasaki Motors (UK), fordi det ikke tog hensyn til nødvendigheden af at konsolidere omsætningen i moder- og datterselskaber ved vurderingen af en aftales betydning.

37. Ovennævnte argument formindsker ikke overtrædelsens grovhed, da både Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH var klar over, at de begrænsede konkurrencen. Det juridiske responsum, som selskaberne handlede i tillid til, udtrykte ingen tvivl med hensyn til, at konkurrencen blev begrænset, men var forkert for så vidt angik den udtrykte formodning om vigtigheden af begrænsningen. Denne fejltagelse i responsumet var endvidere klar og kunne være konstateret ved en gennemlæsning af Kommissionens meddelelse. Det fremgår klart af sidste del af meddelelsen, som var blevet oversat i responsumet, at omsætningen i både moder- og datterselskaber skal medtages ved vurderingen af, om en aftale er omfattet af betingelserne i meddelelsen.

38. Hertil kommer, at da responsumet blev afgivet i 1975, var Kawasaki Motors (UK)'s salg ved at nærme sig grænsen i meddelelsen på en markedsandel på 5

⁽¹⁾ EFT nr. L 29 af 3. 2. 1975, s. 1.

⁽²⁾ EFT nr. C 64 af 2. 6. 1970, s. 1.

%. For store motorcykler på 750 kubikcentimeter og over, som Kawasaki selv betragtede som en særlig kategori, var markedsandelen på ikke mindre end 29 %. I 1976 udgjorde motorcykler af mærket Kawasaki 5,9 % af alle motorcykler, der blev indregistreret i Det forenede Kongerige. Kawasaki Motors (UK) kan ikke have været ubekendt med disse kendsgerninger.

Procedure i henhold til forordning nr. 17, artikel 3, stk. 1, og artikel 15, stk. 2

39. Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH har overtrådt EØF-traktatens artikel 85 på en sådan måde, at det berettiger til pålæggelse af en bøde i henhold til artikel 15, stk. 2, litra a), i forordning nr. 17 for perioden fra den 28. maj 1975, hvor eksportforbudet blev indført for første gang, og til den 28. april 1977, hvor der blev foretaget anmeldelse.

40. Denne procedure er begrænset til en undersøgelse af eksportforbudet i »Kawasaki Motor Cycle Authorised Dealer Sales and Service Agreement«, begæringen vedrørende dette eksportforbud og den adfærd, som både Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH har udvist. Proceduren foregriber derfor ikke den bedømmelse, som Kommissionen senere skal foretage af aftalens øvrige paragraffer.

II. RETLIG BEDØMMELSE

Anvendelse af artikel 85, stk. 1

41. Ifølge EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, er alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, uforenelige med fællesmarkedet og forbudt.

42. Kawasaki Motors (UK) Ltd og Kawasaki Motoren GmbH er en del af den samme økonomiske enhed som Kawasaki Heavy Industries Ltd, der er en virksomhed efter artikel 85. Også Kawasaki Motors (UK) Ltd's autoriserede forhandlere er virksomheder efter artikel 85, og »Kawasaki Motor Cycle Authorised Dealer Service Agreement« er en aftale efter denne artikel.

43. Det i § 3, nr. v), anførte eksportforbud er forbudt ifølge artikel 85, stk. 1, fordi det begrænser konkurrencen og skaber en kunstig hindring for handelen med de pågældende varer mellem Fællesskabets medlemsstater. De af denne procedure berørte parter har indrømmet, at priserne for Kawasaki-produkter i Det forenede Kongerige var meget lavere end priserne for

tilsvarende Kawasaki-produkter i Forbundsrepublikken Tyskland. Eksportforbudet tog sigte på at forhindre en strøm af billige varer til områder, hvor priserne stadig var høje, og havde derfor et begrænsende formål.

44. Kunder i hele fællesmarkedet, bortset fra Det forenede Kongerige, blev forhindret i at købe Kawasaki-produkter fra den billigste kilde. Når der er betydelige prisforskelle i forskellige medlemsstater for de samme produkter, vil et forbud mod eksport af sådanne produkter altid påvirke konkurrencen ved at isolere de områder, hvor priserne er høje.

45. Den af Kawasaki Motors (UK) fremsatte bemærkning om, at reeksport underminerede Kawasaki-forhandlernes gunstige stilling på andre markeder (rundskrivelse af 4. november 1976) og derfor måtte forbydes, viser, at afskærmningen af nationale markeder, hvilket gør det muligt at anvende forskellige priser, var karakteristisk for salget af Kawasaki-produkter på det fælles marked.

46. Selv om Kawasaki Motoren GmbH ikke var part i aftalen med Kawasaki-forhandleren i Det forenede Kongerige, medvirkede virksomheden ikke desto mindre ved håndhævelsen af denne aftale for at forhindre eksport af Kawasaki-motorcykler fra Det forenede Kongerige, og virksomheden nød sammen med dens forhandlere mest gavn af konkurrencebegrænsningen. Kawasaki Motoren GmbH søgte bistand hos Kawasaki Motors (UK) med henblik på et forhindre en sådan eksport, og ved at oplyse chassisnumrene på motorcykler, der blev eksporteret til Tyskland, satte virksomheden Kawasaki Motors (UK) i stand til at finde frem til de forhandlere, der foretog en sådan eksport, og til at kræve, at de forpligtede sig til at ophøre dermed.

47. Kawasaki-forhandleren i Det forenede Kongerige og i Tyskland er ikke inddraget i denne sag af følgende grunde.

48. Kawasaki-forhandlerne i Det forenede Kongerige havde ingen interesse at efterleve eksportforbudet, som udgjorde en begrænsning af deres forretningsmæssige frihed. Visse forhandleres medvirken blev kun sikret gennem pres fra Kawasaki Motors (UK). Kawasaki-forhandlerne i Tyskland var ikke parter i aftalen, og det kan ikke med tilstrækkelig sikkerhed godtgøres, at de aktivt deltog i håndhævelsen af eksportforbudet.

49. Salget af Kawasaki-motorcykler, som i 1976 var på 2 871 motorcykler i Tyskland, 11 121 i Det forenede Kongerige, 8 590 i Italien, 6 020 i Frankrig, 1 093 i Nederlandene og 930 i Belgien, svarende til en værdi af over 30 millioner regningsenheder, er så stort, at eksportforbudet i betydelig grad har påvirket

konkurrencen og handelen mellem medlemsstaterne. Forskellene mellem priserne for de samme motorcykler i de forskellige medlemsstater nåede i nogle tilfælde helt op på 50 %. Prisforskellen var så stor, at det kunne betale sig for tyske Kawasaki-forhandlere og andre at købe Kawasaki-motorcykler hos Kawasaki-forhandlere i Det forenede Kongerige med henblik på eksport til og salg i Tyskland.

Artikel 85, stk. 3, anvendes ikke

50. For den periode, der omfattes af denne procedure, kan Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH ikke anmode om fritagelse, da der ikke var foretaget anmeldelse til Kommissionen, og Kommissionen derfor ikke havde haft lejlighed til at undersøge, om betingelserne i artikel 85, stk. 3, var opfyldt.

Anvendelse af artikel 15, stk. 2, litra a), i forordning nr. 17

51. Ifølge artikel 15, stk. 2, litra a), i forordning nr. 17 kan Kommissionen ved beslutning pålægge virksomheder og sammenslutninger af virksomheder bøder på mindst 1 000 og højst 1 mio RE, idet sidstnævnte beløb dog kan forhøjes til 10 % af omsætningen i det sidste regnskabsår i hver af de virksomheder som har medvirket ved overtrædelsen, såfremt de forsætligt eller uagtsomt overtræder bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 1, eller artikel 86. Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed.

52. Kawasaki Motors (UK) pålagde forsætligt sine forhandlere eksportforbudet. De forhold, som denne procedure vedrører, viser, at den salgspolitik, som Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH førte, tog sigte på at adskille og afskærme de nationale markeder og opretholde forskellige prisniveauer på det fælles marked. Kawasaki Motoren GmbH deltog aktivt i gennemførelsen af denne politik ved at anmode Kawasaki Motors (UK) om at standse eksporten og ved at bistå ved håndhævelsen af eksportforbudet. Ved disse foranstaltninger, der var forsætlige, kunne Kawasaki Motoren GmbH beskytte det høje detailprisniveau i Tyskland.

53. Rundskrivelserne af 4. november 1976, 18. januar 1977 og 1. februar 1977 til alle forhandlerne viser, at Kawasaki Motors (UK) sammen med virksomhedens forhandlere søgte at lægge pres på enhver, der forsøgte at eksportere Kawasaki-produkter.

54. Tre af de fire forhandlere, som fik tilsendt skrivelse af 22. april 1977, blev afsløret med bistand fra

Kawasaki Motoren GmbH. Denne skrivelse til de fire forhandlere, som angiveligt havde overtrådt eksportforbudet, indeholdt et krav om, at de skriftligt skulle forpligte sig til at rette sig efter § 3, nr. v), og viste således, at Kawasaki Motors (UK) havde til hensigt at fortsætte denne politik.

55. Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH overtrådte forsætligt artikel 85, stk. 1, idet de arbejdede for, at eventuelle kunder i andre fællesskabslande blev nægtet adgang til markedet i Det forenede Kongerige, og at de britiske forhandlere mistede muligheden for at konkurrere med Kawasaki-forhandlere i Forbundsrepublikken Tyskland, Belgien og andre fællesskabslande.

56. For så vidt angår overtrædelsens alvorlige karakter, havde Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH kendskab til, eller burde have haft kendskab til, at indførelse af et eksportforbud er en alvorlig overtrædelse af artikel 85, således som det er blevet påvist ved en række af Domstolens domme⁽¹⁾ og Kommissionens beslutninger. I dette tilfælde kunne der ikke indrømmes fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, selv om Kommissionen havde haft mulighed derfor, da det pågældende eksportforbud ikke kunne have bidraget til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling eller til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne. Eksportforbudet, der skulle isolere de nationale markeder, forhindrede i stedet for at fremme leverancer af varer fra det sted, hvor de var billigst.

57. Herved søgte Kawasaki Motors (UK) for så vidt angår salget af Kawasaki-produkter bevidst at forhindre gennemførelsen af de i EØF-traktatens fastsatte mål, nemlig oprettelse af et enhedsmarked mellem medlemsstaterne. Ved at medvirke til håndhævelsen af forbudet søgte Kawasaki Motoren GmbH bevidst at nå samme resultat.

58. Eksportforbudet gjorde det navnlig muligt for Kawasaki Motoren GmbH at tage højere priser for Kawasaki-motorcykler, end hvad der ellers ville have været muligt. Dersom tyske Kawasaki-forhandlere havde været i stand til at købe motorcykler i Det forenede Kongerige, kunne engros-prisforskellen på 55 % ikke have været opretholdt. En betydelig fortjeneste blev opnået alene som følge af et eksportforbud, som var i strid med artikel 85, stk. 1. Forbrugere i hele Fællesskabet ville ikke have betalt de høje priser i deres hjemlande, dersom Kawasaki-forhandlere i Det forenede Kongerige frit havde kunnet sælge til dem.

⁽¹⁾ F.eks. sag 56/64 og 58/64, Grundig/Consten-sagen, sml. 1965-1968, s. 245.

59. Det er ikke muligt nøjagtigt at beregne størrelsen af den fortjeneste, som direkte skyldes eksportforbudet. Parallelimportører solgte imidlertid til priser, der var op til 20 % under Kawasakis vejledende videre-salgspriser i Tyskland. Hvis parallelimport ikke var blevet hindret, er det sandsynligt, at det havde været nødvendigt at nedsætte Kawasakis vejledende salgspriser i Tyskland og andre EF-lande betydeligt for at møde denne konkurrence. En nedsættelse af disse priser med 10 % ville have udgjort ca. 400 000 regningsenheder for forbrugerne i Tyskland i den for nærværende procedure relevante periode, og for hele Fællesskabets vedkommende 2 millioner regningsenheder. En nedsættelse af disse priser i Tyskland med kun 2,5 %, hvilket er det mindste man med rimelighed kunne have forventet for en kortere periode, ville have svaret til et beløb på 100 000 regningsenheder. Et fald i priserne selv af denne størrelse ville svare til et beløb på 500 000 regningsenheder i hele Fællesskabet.

60. Det er ligeledes klart, at Kawasaki Motors (UK) og Kawasaki Motoren GmbH gjorde en energisk indsats for at hindre forhandlerne i at eksportere. De midler, der blev taget i anvendelse, var bl.a. fremsættelse af anmodninger til forhandlerne om at give meddelelse, såfremt de havde mistanke om, at der fandt reeksport af motorcykler sted, samt instrukser til forhandlerne om at undlade at besvare tilbud om køb fra enkeltpersoner i andre medlemsstater.

61. Som formildende omstændigheder skal dog anses, at der blev foretaget anmeldelse af eksportforbudet den 28. april 1977, ligesom forbudet blev ophævet i juli 1977 efter modtagelse af Kommissionens meddelelse af indsigelser ifølge artikel 15, stk. 6, i forordning nr. 17.

62. Overtrædelsen indledtes ved anvendelsen af standardaftalen, der første gang blev undertegnet den 28. maj 1975. Det intense arbejde med håndhævelse af eksportforbudet, hvori Kawasaki Motoren GmbH deltog, fandt sted fra april 1976 til april 1977.

63. Kawasaki Motors (UK) har overtrådt artikel 85, stk. 1, ved at pålægge eksportforbudet og kan derfor pålægges bøde i medfør af artikel 15 stk. 2. Bøden pålægges Kawasaki Motors (UK), fordi selskabet var medlem af den gruppe selskaber, som indgik de pågældende aftaler, selv om det var Kawasaki Motoren GmbH, der også er et fuldstændig ejet datterselskab af

Kawasakigruppen, som først og fremmest drog fordel af eksportforbudet og af dets økonomiske konsekvenser —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Det eksportforbud, som Kawasaki Motors (UK) Ltd pålagde Kawasaki-forhandlerne i Det forenede Kongerige, var i strid med artikel 85, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Artikel 2

Der pålægges Kawasaki Motors (UK) Ltd, en bøde på 100 000 (et hundrede tusinde) europæiske regningsenheder svarende til 67 081,40 pund sterling.

Beløbet vil være at indbetale på Kommissionen for De europæiske Fællesskabers konto hos Lloyd's Bank Ltd, Overseas Department, P.O. Box 19, 6 East Cheap, London EC 3 P3AB, konto nr. 10-86.341, inden tre måneder fra datoen for denne beslutnings meddelelse til de virksomheder, som den er rettet til.

Artikel 3

Denne beslutning kan tvangsfuldbyrdes i henhold til artikel 192 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til følgende virksomheder:

1. Kawasaki Motors (UK) Ltd, 748/749 Deal Avenue, Trading Estate, Slough, Berkshire, Det forenede Kongerige;
2. Kawasaki Motoren GmbH, Berner Straße 40-44, D 6000 Frankfurt/Main 56, (Nieder-Eschbach), Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 12. december 1978.

På Kommissionens vegne

Raymond VOUEL

Medlem af Kommissionen